

הסדר ואמת

פרשת נח

א. "כנבור ציד לפני ה'"

"ובני כוש... וכוש ילד את נמרוד הוא החל להיות גבור בארץ... על כן יאמר כנמרוד גבור ציד לפני ה'", ו-ט. בפסוקים אלו אנו מבחינים בדקדוק פלאי: בפסוק ז' התורה מונה את חמשת בני כוש: סבא וחבילה סבתא ורעמה וסבתכה. כאן לא הזכר ככל לידת בנו השישי 'נמרוד'. לסיפור לידתו ישנו פסוק בפני עצמו, פסוק ח': וכוש ילד את נמרוד וכו' - על הדקדוק העצום עמד בעל "זרע ברכ" ויישבו על פי המסופר בחז"ל כדלהלן: ב'תנא-דבי- אליהו מסופר (פרק כה), על ויכוח שערך אברהם אבינו ע"ה עם נמרוד: נמרוד ניסה למנוע מאברהם לשבור את האלילים של תרח אביו, וטען לפניו: "וכי אין אתה יודע שאני אדון של כל המעשים, והחמה והלבנה והכוכבים והמזלות, ובני האדם מלפני יוצאים כולם? ולמה אתה מאבד את אלוהי?... ומסופר שם על כמה תשובות ניצחות שהשיב לו אברהם, ששולבו יחד עם בקשת "הוכחות" מנמרוד, על הצהרתו המשעשעת כי הוא ה"אדון" של כל המעשים... בין שאר הדברים שדרש ממנו אברהם, היה, שידאה את כוחו בעצירת השמש ממהלכו וכדומה, ונמרוד כמובן לא היה מסוגל לכך. אמר לו אברהם לאחר מכן: "אל תתמה בלבך, כי לא אדון העולם אתה-בנו של כוש אתה! ואם אדון העולם אתה למה לא הצלת את אביך מן המיתה? - אלא כשם שלא הצלת את אביך מן המיתה כך אתה לא תוכל להניצל מן המיתה!". ... אפסיותו וערמומיותו של נמרוד נתגלו לעיני כל. עתה יובן מדוע הזכירה התורה את לידת נמרוד לכוש אביו בפסוק נפרד- "וכוש ילד את נמרוד..." התורה באה להדגיש את העובדה, כי איננו אדון עולם כפי שהוא מנסה להחזיק את עצמו, אלה 'בנו של כוש אתה!' - כך תירץ הרב הנ"ל. והוא נפלא. להטעמת הדברים ביתר בהירות נרחיב: לכאורה התורה מאריכה לספר ולהלל את שבחו הגדול של נמרוד: "הוא החל להיות גיבור בארץ", ודבר זה בלתי מובן, מדוע ולמה התורה מעידה על גבורתו של אותו נבזה, ובכך מהללת את הרשע. יותר מזה, עצם "גבורתו" המודגשת בפסוק נראית לכאורה מגוחכת - וכי 'גבורה' היא להיות "גיבור ציד", האם לא נמצאו בעולם גיבורי ציד, עד שנולד נמרוד? אך לפי חז"ל שהבאנו, יומתק לנו היטב ביאור אריכות הפסוקים, כך: בפסוק ז' מוזכרים רק חמישה מתוך ששת בני כוש, כי כולם החשיבו את נמרוד לאלוה, וכ"אלוה" לא נולד מאב ואם כלל. עד שבא אברהם אבינו וגילה את ה"סוד", כי מדובר בסך הכל בבנו השישי של כוש... וזהו הנאמר בפסוק ח': וכוש ילד את נמרוד. עד עתה לא ידעו את העבודה הזאת. אבל עכשיו הוכח לעיני כולם כי בסך הכל ילוד אשה הוא, ואין להפליג כל-כך אודות "גבורתו" - כל גבורתו היא גבורת הארץ בלבד - וזהו החל להיות גיבור בארץ - בעבר, היה מחזיק את עצמו במרמה כאלוה, כעת כשנולד אברהם ופרסם את אחיזת עיניו. נודע לכולם כי מדובר בגיבור 'בארץ' בלבד. אדם פשוט כמו שאר בני האדם. כך שהפסוק מתכוון לגנות אותו ולא לשבחו. כאשר נודע לכולם על "ייחוסו" של נמרוד והתגלה כמה הערים על הבריות, וצד אותם בפיו, הפך סיפורו של נמרוד להיות כמשל נלעג בפי הבריות: "על כן יאמר כנמרוד גיבור ציד לפני ה'" - דמותו של נמרוד הפכה ללעג ולקלס בפי הבריות, כל מי שפגש איש ערמומי המנסה לצוד נפשות לדעותיו והשקפותיו הפסולות, דימו אותו הבריות לנמרוד הקדמוני, שכבר ניסה להראות גבורתו כ"גיבור ציד לפני ה'" - להערים ולצוד את הבריות, כדי להמעיט ח"ו בכבודו של השי"ת. ולבסוף נתגלה קלונו הגדול. עתה משנתבאר לפנינו היטב לשון התורה וחלוקת הפסוקים, התחוויר לנו, כי התורה בעצם לא באה כלל לשבח ולהלל את אותו רשע, ההפך - הדגשה זו 'הוא החל להיות גיבור בארץ' היא בעצם זלזול בנמרוד שהחזיק את עצמו לאלוה, למרות שבסך הכול הנו בן תמותה. (עוד יוסף חי דרשות)

חכמת חיים

- א. "מקלל אביו ואמו, ידעך נרו באשון חשך" (משלי)
- ב. "נסה את בנך בלחם ומים ואחר כן תניח בידו כספך ורכושך"
- ג. "גדול הוא כבוד אב ואם שהעדיפו הקדוש ברוך הוא יותר מכבודו"

לעילוי נשמת אסתר (סטלה) בת שמה

אמן